

ene Tønde Hartkorn. — Hvad Forslaget under Nr. 4 angaar, da tilskaaer jeg, at jeg anser det for at være af den Slags Bestemmelser, som man har betegnet som Drillerier. Og lad mig her sige, siden den Paastand er bleven fremfat, at det skulde have været min Tanke at ville drille eller plage Godseierne ud af deres Eiendom, at en saadan Paastand er aldeles uhjemlet, aldeles uberettiget. Jeg vil, hvad jeg ogsaa tillod mig, at sige ved denne Sags 1ste Behandling, gjennem denne Lov søge opnaaet, at de Godseiere, der hidtil have været villige til, at sælge, skulle tage under Overveetelse de to Alternativer, mellem hvilke de have Valget, nemlig enten at beholde deres Fæstegods med en Fæstelovgivning, udviklet efter Tidens Fordringer i sin hele Konsekvens — og her er Intet foreslaaget af mig, som ikke maa siges at være i Konsekvens med Fæstelovgivningen — eller at følge den Anvisning, som Lovgivningen i over et Aarhundrede har givet dem til, at se at faae dette Forhold bort ved frivillige Overenskomster imellem dem og Byrgerne af Gaardene. Dette vedkjender jeg mig, og jeg tror ogsaa, at det maa siges at være en loyal Maade, at søge at løse Forholdet paa, ligesom jeg heller ikke tror, at det, naar man ret ser paa dette Lovforslag, skal kunne benegtes, at det er et Midde, der er vel stiftet til at fremkalde en alvorlig Overveetelse af det af mig nys berørte Spørgsmaal; men jeg vedkjender mig ikke og har ingeninde vedkjendt mig at have til Hensigt at drille eller plage Godseierne til, at fravige deres Eiendom (S. A. Hansen: Det var saamen ogsaa Synd at sige!). Det var det saamen ogsaa, men ikke desto mindre siges det. Jeg kan desværre heller ikke gjøre det ærede Medlem den Tjeneste, som han mente, at jeg skulde gjøre ham, nemlig at stille mig velvillig overfor hans Forslag under Nr. 5. Det ærede Medlem kan vel begribe, at naar jeg selv i det andet Thing har opstillet det, som nu indeholdes i § 5, og gjort mig den yderste Effort for at faae det igjennem, saa er det, fordi jeg anser det for at være det Rette, og naar det ærede Medlem her gav os en Advilning af, hvorlunde det skulde være det Rigtige og Naturlige, at Bevillingsmynd-

igheden laa i Indenrigsministerens Haand og ikke i Domstolenes, saa overfer han, at det her slet ikke er Tale om nogen Bevilling. Her er ikke Tale om Andet end en Modifikation af det, som Godseieren har som en aldeles uomtvistelig Ret efter Loven af 19de Februar 1861, og det ærede Medlem tager fejl, naar han tror, at Godseieren behøver Bevilling for overhovedet at indtage Jord i Overensstemmelse med Loven af 19de Februar 1861. Han skal godtgjøre for Indenrigsministeriet, at Betingelsen derfor er tilstede, men har han godtgjort dette, saa er der ikke Tale om Bevilling, ikke Tale om, at Indenrigsministeren kan negte ham det; det er en Ret, som han ubetinget kan indtale for Domstolene. Naar det ærede Medlem nu har ment, at dette skulde være saa aldeles urimelige Spørgsmaal at undergive Domstolenes Kjendelse, da siger jeg, at det er endnu mere urimeligt at forlange, at Ministeren skal afgjøre disse Spørgsmaal. Der er slet ikke Spørgsmaal om Andet end de faktiske Omstændigheder, er den Pris, hvortil Godseieren har tilbudt sine Fæstere Gaardene, overensstemmende med Gjennemsnittet af den Pris, som enten er givet paa hans eget Gods, eller paa Egnen eller under andre ligeartede Forhold, og dette Spørgsmaal kan altsaa lige saa godt oplyses for Domstolene som for Indenrigsministeren. Dernæst vil jeg sige, at Godseieren efter min Formening har Ret til at vente, at der ikke er Verden i de Anskuelser, efter hvilke han skal rette sig og have sine Forhold bedømte, og det er klart, at der er større Chance for, at verlende Anskuelser kunne gjøre sig gjældende i Indenrigsministres Bedømmelse af disse Forhold, end der er for, at noget Dignende skulde finde Sted ved Domstolenes Bedømmelse deraf. Men selv om der ikke var denne reelle Indvending at gjøre mod det ærede Medlems Forslag, saa er der adskillige formelle Indvendinger at gjøre derimod, som det forekommer mig, at det ærede Medlem har haft god Anledning til at blive opmærksom paa ved Gjennemlæsning af Forhandlingerne i det andet Thing, men som han ikke har søgt at undgaa. — Jeg kan altsaa ikke Andet end anbefale det ærede Thing